

8. IZVJEŠTAJ O OCJENI DOKTORSKOG RADA

Opći podaci i kontakt doktoranda/doktorandice		
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice	Univ. spec. oec. Maja Matanić Vautmans	
Nositelj/Nositelji studija	Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci	
Naziv studija	Doktorski studij Ekonomije i poslovne ekonomije	
Matični broj doktoranda/doktorandice	278/22	
Naslov doktorske disertacije	Jezik pisanja rada	Hrvatski/Engleski
	Hrvatski	Socioekonomske nejednakosti u korištenju dugotrajne njege osoba starije životne dobi
	Engleski	Socioeconomic inequality in the use of long-term care among elderly people
Područje/polje	Društvene znanosti / Ekonomija	

1. MENTOR/MENTORI

1.1. Mentor/Mentori	
Titula, ime i prezime	Ustanova, država
Prof. dr. sc. Saša Drezgić	Ekonomski fakultet, Sveučilište u Rijeci, Hrvatska
1.2. Komentor/Komentori	
Titula, ime i prezime	Ustanova, država
Izv. prof. dr. sc. Šime Smolić	Ekonomski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska
1.3. Izabrano povjerenstvo za ocjenu doktorskog rada	
Titula, ime i prezime	Ustanova, država
1. Izv.prof.dr.sc. Vesna Buterin, predsjednica	Ekonomski fakultet, Sveučilište u Rijeci, Hrvatska
2. Izv.prof.dr.sc. Saša Čega, član	Ekonomski fakultet, Sveučilište u Rijeci, Hrvatska
3. Dr.sc. Marijana Bađun, članica	Institut za javne financije, Zagreb, Hrvatska

EKONOMSKI FAKULTET RIJEKA

Primijeno	26-11-2024
Kl. ozn.	643-03/24-05/6
Ur. br.	141-01-24-003
Org. jed.	01

2. OCJENA DOKTORSKOG RADA

2.1. Ocjena doktorskog rada

(ocjena mora sadržavati izvorni znanstveni doprinos i novo otkriće)

Povjerenstvo je utvrdilo da je doktorski rad pod naslovom **Socioekonomske nejednakosti u korištenju dugotrajne njege osoba starije životne dobi**, doktorandice Maje Matanić Vautmans, znanstveni rad, s izvornim i originalnim znanstvenim spoznajama i doprinosom, a koji sadržajem, obujmom i postignutom razinom kvalitete udovoljava zahtjevima doktorske disertacije. Doktorandica Maja Matanić Vautmans je kroz postavljene ciljeve znanstvenog istraživanja definirala relevantnu glavnu istraživačku hipotezu te pomoćne hipoteze u kontekstu istraživanja značaja pojedinačnih čimbenika socioekonomske nejednakosti putem horizontalnog i vertikalnog pristupa i osmišljavanja mjera i aktivnosti koje će umanjiti socioekonomske nejednakosti u korištenju formalne i neformalne kućne njege te tako osigurati pravednost i jednakost u korištenju oba oblika kućne njege.

U znanstvenom istraživanju, formuliranju i prezentiranju rezultata istraživanja koristila je sljedeću znanstvenu metodologiju:

- Prikupljanje podataka - SHARE baza, sekundarni izvor
- Obrada podataka u R studio cloud:
 - horizontalni pristup,
 - vertikalni pristup (u području zdravstva),
 - ukupna nejednakost (u području zdravstva).

Radi se o presječenim podacima (*cross section data*) budući da analiza razmatra dva vremenska perioda, ali svaki za sebe (2019/2020 i 2021/2022 godine) različitog uzorka (broj opažanja nije isti u svim izdanjima). Svako opažanje koje se analizira povezuje se s određenom članicom Unije, a rezultati se prikazuju po državama (njih 27).

Za svaku državu i svaku zavisnu varijablu (formalna i neformalna kućna njega) doktorandica je provela :

- 1.) izračun koncentracijskog indeksa (CI), logistička regresija za predviđanje korištenja skrbi na osnovi nezavisnih varijabli, izračun korištenja skrbi predviđenog potrebama, izračun horizontalne nejednakosti gdje se ukupan CI umanjuje za CI korištenja predviđenog potrebama
- 2.) logističku regresiju za predviđanje korištenja skrbi na osnovi nezavisnih varijabli na ciljnom uzorku (podskup cijelog uzorka), izračun korištenja skrbi prema ciljanim potrebama, izračun vertikalne nepravde kao razlike CI predviđenih potreba i CI ciljanih potreba
- 3.) dekompoziciju CI, horizontalne nejednakosti i vertikalne nepravde na kontribucije nezavisnih varijabli. Doprinosi (kontribucije) čimbenika potrebe i čimbenika ne-potrebe unutar koncentracijskih indeksa temelje se na logističkim regresijama gdje su zavisne varijable formalna i neformalna njega, a nezavisne varijable navedeni čimbenici
- 4.) izračun ukupne nejednakosti kao zbroj horizontalne nejednakosti i vertikalne nepravde
- 5.) segmentaciju država sličnih karakteristika.

Koncentracijski indeksi nejednakosti izračunati su s obzirom na mjeru SES-a *Dohodak*. Dekompozicije koncentracijskih indeksa za aktualnu nejednakost te horizontalnu, vertikalnu i ukupnu nepravdu, provedene su primjenom binarne logističke regresije na zavisnim varijablama formalne i neformalne njege, posebno za svaku državu. Koncentracijski indeksi za horizontalnu i vertikalnu nepravdu izračunati su putem metode dekompozicije, uz korekciju za ograđene varijable. Na svim regresijskim modelima provedene su dijagnostičke metode za utvrđivanje valjanosti pretpostavki modela.

U teorijskom dijelu rada je, u pregledu istraživanja, prikazala čimbenike utjecaja na korištenje formalne i neformalne njege u okviru novčane pomoći te njihov utjecaj na izbor skrbi kao i ponuda njegovatelja (formalnih i neformalnih) sa zastupljenošću ženskog spola. Nadalje, razmatrala je socioekonomske varijable (obrazovanje, dohodak, sredina življenja, zdravstveno stanje, suživot s partnerom i/ili djecom) koje mogu narušiti/poboljšati zdravstveno stanje starijih korisnika i utjecati na konačan izbor dugotrajne njege. Zatim je razmatrala pojmove socioekonomske i horizontalne nejednakosti i vertikalne nepravde u dugotrajnoj njezi, a na kraju je predstavila nužne izmjene u oblikovanju budućnosti dugotrajne njege.

Doktorandica je sustavno istražila, analizirala i povezala dosadašnje znanstvene spoznaje o socioekonomskim obilježjima dugotrajne njege u EU, kao i o nejednakostima u korištenju formalne i neformalne njege. Nadalje kreirala je novu empirijsku metodologiju u domeni vertikalnog pristupa ispitivanja ukupne nejednakosti u kućnoj njezi kao dio dugotrajne njege putem vertikalnog indeksa nepravde, utvrdila je zastupljenost i korištenje neformalne kućne njege u Republici Hrvatskoj te je oblikovala preporuke za nositelje javnih politika u području dugotrajne njege.

U empirijskom dijelu rada testirala je glavnu istraživačku hipotezu razrađenu na više pomoćnih hipoteza kojima je ocijenila:

- kolika je zastupljenost formalne njege u europskim državama te povezanost s raspoloživim dohotkom i obrazovanjem,
- zastupljenost neformalne njege te nejednakost u pogledu varijabli zdravlja i ostalih čimbenika potrebe (*need factors* – dob i spol),
- značaj sredine življenja, bračnog statusa i djece u pridonosenju nejednakosti u korištenju formalne njege,
- nejednakost u korištenju formalne i neformalne njege nakon kontroliranja čimbenika potrebe (dob, spol, zdravstvene varijable).

U empirijskoj analizi doktorandica je koristila podatke iz 8. i 9. izdanja sekundarnog izvora podataka SHARE (*Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe*) prikupljenih 2019./2020. i 2021./2022. godine u 27 europskih država (EU-26 i Švicarska). Od 2004. godine do danas SHARE baza obuhvaća oko 530.000 intervju sa 140.000 ljudi u dobi od 50 ili više godina iz 28 europskih država i Izraela. Stoga je SHARE najveća paneuropska panel studija društvenih znanosti koja pruža međunarodno usporedive longitudinalne mikro podatke koji omogućuju uvide u područja javnog zdravlja i socioekonomskih životnih uvjeta europskih pojedinaca.

Originalnost i znanstveni doprinos provedenog istraživanja ostvareni su u formuliranju ekonometrijskog modela i provođenju dijagnostičkih testova te testiranju ključnih pretpostavki vezanih uz predloženi model temeljem analize dosadašnjih istraživanja i novih spoznaja. Dobiveni rezultati su primjenjivi u kreiranju i donošenju javnih politika u smjeru razvoja i unaprjeđenja dugotrajne njege s posebnim osvrtom na korištenje kućne njege. Doprinos istraživanja u aplikativnom smislu proizlazi iz mogućnosti primjene rezultata istraživanja putem kojih će nositelji javnih politika moći detektirati slabosti koje uzrokuju nejednakosti u korištenju kućne njege sukladno čimbenicima utjecaja. Doktorandica je utvrdila da velik utjecaj na nejednakost imaju čimbenici potrebe (dob, zdravstveno stanje, spol) i socioekonomski čimbenici (dohodak, obrazovanje). Pravilnim usmjeravanjem i fokusom na uklanjanje i smanjivanje utjecaja ovih čimbenika može se postići jednakost i zadovoljstvo u korištenju formalnog i neformalnog tipa. Primjenom rezultata istraživanja do kojih je došla doktorandica u svom radu, kao i zbog činjenice povećanja udjela starije populacije u ukupnoj, nositelji ekonomske vlasti mogu oformiti Silver fond koji bi imao za funkciju akumulaciju sredstava iz poreza na dodanu vrijednost za nepredvidive okolnosti unutar socijalnog sektora u budućnosti. Dakle, povezivanjem teorije i prakse s dobivenim rezultatima istraživanja ponuđene su smjernice i preporuke kreatorima ekonomskih i javnih politika u funkciji efikasnijeg i uspješnijeg upravljanja socioekonomskim nejednakostima u korištenju dugotrajne njege osoba starije životne dobi.

Rezultati istraživanja ukazali su da je zastupljenost formalne njege najviša u zemljama sjeverne Europe, zbog višeg raspoloživog dohotka i veće razine obrazovanja, a najniža u zemljama istočne i južne Europe. Zastupljenost neformalne njege distribuirana je u populaciji siromašnih korisnika na području EU. Zatim je utvrđeno da varijable *zdravlja* (vlastita percepcija zdravlja, ADL, IADL i kronične bolesti) doprinose nejednakosti u korištenju neformalne njege u populaciji siromašnih korisnika na području Europe. Uz varijable *zdravlja* također i *ostali čimbenici potrebe* (*need factors* – dob i spol) pridonose nejednakosti u korištenju neformalne njege u populaciji siromašnih korisnika. S druge strane, *sredina življenja* ne pridonosi nejednakosti u korištenju formalne njege u većini zemalja, kao ni varijable *bračni sastav* i *djeca*. Važan rezultat je i taj da će nejednakosti u korištenju formalne njege, nakon kontroliranja čimbenika potrebe (dob, spol, zdravstvene varijable), nestati za većinu promatranih zemalja, dok će u slučaju neformalne njege biti i dalje značajne. Disertacija, osim originalnog znanstvenog doprinosa ima i značajnu aplikativnu vrijednost, čime je doktorandica postigla svrhu znanstvenog istraživanja.

Članovi Povjerenstva suglasni su kako je doktorandica **Maja Matanić Vautmans**, s obzirom na korištenu znanstvenu metodologiju, odabrane istraživačke metode te interpretaciju dobivenih spoznaja i rezultata istraživanja, uspješno ocijenila znanstvenu hipotezu o značaju pojedinačnih čimbenika socioekonomske nejednakosti pomoću kojih je putem horizontalnog i vertikalnog pristupa moguće osmisliti posebne mjere i aktivnosti koje umanjuju

socioekonomske nejednakosti u korištenju formalne i neformalne kućne njege te tako osigurati pravednost i jednakost u korištenju oba oblika kućne njege. Utvrdila je zastupljenost neformalne njege u populaciji siromašnih korisnika na području EU, kao i to da varijabla zdravlja pridonosi nejednakosti u korištenju neformalne njege kod istih korisnika. Dodatno, identificirala je značajne razlike između država s obzirom na visinu raspoloživog dohotka i razinu obrazovanja, s jedne strane, te biranjem formalne njege, s druge strane. Na taj je način doktorandica ostvarila znanstveni doprinos u području društvenih znanosti, polju ekonomije.

2.2. Mišljenje i prijedlog

Na osnovi prethodno navedenih činjenica i konstatacija, Stručno povjerenstvo za ocjenu doktorske disertacije Maje Matanić Vautmans donosi sljedeći

ZAKLJUČAK

- da je doktorska disertacija Maje Matanić Vautmans, pod naslovom **Socioekonomske nejednakosti u korištenju dugotrajne njege osoba starije životne dobi** znanstveno djelo koje je doktorandica samostalno izradila, te koje sadrži izvorne i originalne znanstvene spoznaje;
- da doktorandica kvalitetno vlada metodologijom znanstveno-istraživačkog rada, kako u istraživanju, tako i u formuliranju dobivenih rezultata istraživanja;
- da je doktorandica relevantnom znanstvenom metodologijom istražila utjecaj pojedinačnih čimbenika socioekonomske nejednakosti na korištenje formalne i neformalne kućne njege te predložila kako osigurati pravednost i jednakost u korištenju oba oblika kućne njege, čime je ostvarila doprinos u istraživanju nejednakosti u dugotrajnoj skrbi za starije osobe u znanstvenom i aplikativnom smislu;
- da ova doktorska disertacija po svojem sadržaju, metodologiji i tehnologiji izrade te predstavljenim rezultatima istraživanja, ukazuje na činjenicu da doktorandica raspolaže potrebnim znanjima koja, kao istraživač, kreativno i smisljeno koristi u području ekonomskih znanosti;
- da je doktorandica, u ovoj doktorskoj disertaciji, metodološki utemeljeno i uspješno ocijenila glavnu i pomoćne hipoteze;
- da doktorandica, Maja Matanić Vautmans, sukladno navodima iz ovog Izvješća Stručnog povjerenstva za ocjenu doktorske disertacije, ispunjava sve zakonske uvjete za pristupanje obrani doktorske disertacije i stjecanje akademskog stupnja doktorice znanosti, znanstvenog područja društvenih znanosti, polja ekonomija.

Na osnovi svega prethodno navedenog u ovom Izvješću, Stručno povjerenstvo za ocjenu doktorske disertacije, čija je autorica doktorandica Maja Matanić Vautmans iznosi sljedeći:

PRIJEDLOG

Fakultetskom vijeću:

- da prihvati Izvještaj o ocjeni doktorske disertacije Maje Matanić Vautmans pod naslovom: **Socioekonomske nejednakosti u korištenju dugotrajne njege osoba starije životne dobi**;
- da se nastavi postupak stjecanja znanstvenog stupnja doktorice ekonomskih znanosti Maje Matanić Vautmans;

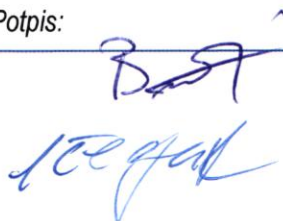
- da imenuje Povjerenstvo za obranu doktorske disertacije;
- da imenuje zapisničara te odredi vrijeme i mjesto obrane doktorske disertacije.

2.3. Izabrano Povjerenstvo za ocjenu dokorskog rada

Titula, ime i prezime, ustanova, država:

Potpis:

1. **Izv.prof.dr.sc. Vesna Buterin, predsjednica Povjerenstva**
2. **Izv.prof.dr.sc. Saša Čegar, član**
3. **dr.sc. Marijana Bađun, članica**

2.4. Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo

307. sjednica Fakultetskog vijeća

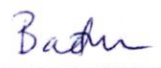
2.5. Napomena
(po potrebi)

U Rijeci, 04.11.2024. godine

M.P.

- da imenuje Povjerenstvo za obranu doktorske disertacije;
- da imenuje zapisničara te odredi vrijeme i mjesto obrane doktorske disertacije.

2.3. Izabrano Povjerenstvo za ocjenu dokorskog rada

Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
1. Izv.prof.dr.sc. Vesna Buterin, predsjednica Povjerenstva	
2. Izv.prof.dr.sc. Saša Čegar, član	
3. dr.sc. Marijana Bađun, članica	

2.4. Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo

307. sjednica Fakultetskog vijeća

2.5. Napomena (po potrebi)

U Rijeci, 04.11.2024. godine

M.P.

Rijeka, 30. listopada 2024. godine

ZNAJSTVENA RECENZIJA DOKTORSKOG RADA	
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice	Univ. spec. oec. Maja Matanić Vautmans
Naslov doktorskog rada	Socioekonomske nejednakosti u korištenju dugotrajne njege osoba starije životne dobi
Doktorska disertacija doktorandice Maje Matanić Vautmans s naslovom „Socioekonomske nejednakosti u korištenju dugotrajne njege osoba starije životne dobi“ je znanstveno djelo napisano u obliku monografije i donosi nove znanstvene spoznaje o utjecaju socioekonomskih nejednakosti u korištenju dugotrajne formalne i neformalne skrbi za starije osobe u Europskoj uniji. Sadržaj disertacije je izložen kroz šest poglavlja u kojima je doktorandica dosljedno primijenila metodologiju znanstveno-istraživačkog rada u svim fazama istraživanja: od postavljanja ciljeva i znanstvenih hipoteza, preko primjene odgovarajuće znanstvene metodologije te konačno do pravilne interpretacije dobivenih rezultata. Također, doktorandica je pokazala poznavanje predmeta istraživanja te je znanstvenim metodama uspješno testirala i potvrdila postavljenu glavnu i pomoćne hipoteze. Ova disertacija, kroz svoj sadržaj, metodologiju, empirijsko istraživanje i prikazane rezultate, dokazuje da doktorandica posjeduje teorijska i empirijska znanja te na inovativan način doprinosi području društvenih znanosti, polju ekonomija. Doktorandica je prilikom testiranja glavne znanstvene hipoteze i četiri pomoćne hipoteze dokazala da diskrepancije u korištenju kućne njege pokazuju da postoji raznolikost između 27 država članica EU-a i da je korištenje kućne njege određeno brojem čimbenika potrebe i ne-potrebe u regiji koji mogu utjecati na izbor njege koja se koristi. Osim toga, utvrđene su razlike među dohodovnim skupinama unutar EU-27 članica i unutar samih zemalja, čak i kada se kontroliraju faktori potreba. Tako je moguće utvrditi koji čimbenici uzrokuju nejednakost između socioekonomskih skupina u kućnoj njezi. Uz to, doktorandica je zaključila da utvrđivanjem značaja pojedinačnih čimbenika socioekonomske nejednakosti putem horizontalnog i vertikalnog pristupa je moguće osmisliti posebne mjere i aktivnosti koje će umanjiti socioekonomske nejednakosti u korištenju formalne i neformalne kućne njege te tako osigurati pravednost i jednakost u korištenju oba oblika kućne njege, čime potvrđuje početnu hipotezu ovog doktorskog rada. Početnu hipotezu potvrđuje i pomoćnim hipotezama jer je u zemljama sjevera uočen veći udio formalne njege kod korisnika višeg stupanja obrazovanja i višeg dohotka. Isto tako, kod neformalne njege varijable <i>zdravlja</i> su bile drugi najveći kontributor nejednakosti, i to značajnije u populaciji siromašnih korisnika. Varijabla <i>sredina življenja</i> ne predstavlja važan čimbenik za doprinos nejednakosti u korištenju formalne njege u većini zemalja. Nadalje, <i>djeca</i> ne pridonose nejednakosti u korištenju formalne njege. Varijabla <i>oženjeni</i> imala je uglavnom negativne efekte, gdje je većina zemalja postigla značajnost. Nakon uzimanja u obzir efekata faktora nužnih potreba, nejednakosti u korištenju formalne njege su iščezle za većinu zemalja, dok su kod neformalne njege nejednakosti ostale značajno koncentrirane među siromašnima za velik dio zemalja. Osim potvrđene glavne hipoteze i pomoćnih hipoteza, u doktorskome radu su ostvareni i ciljevi istraživanja. Disertacija predstavlja originalni znanstveni doprinos i pruža znanstveno utemeljene rezultate i uvide o ključnim čimbenicima koji omogućuju učinkovito utvrđivanje i rješavanje problema socioekonomske nejednakosti putem mjerenja horizontalne nejednakosti i vertikalne nepravde u korištenju usluga dugotrajne skrbi među starijim korisnicima na prostoru Europske unije. Empirijski je analiziran utjecaj tih čimbenika te su osmišljene mjere i aktivnosti koje će umanjiti socioekonomske nejednakosti u korištenju oba oblika kućne njege. Identificirani su glavni izazovi koji se očekuju zbog sve duljeg životnog vijeka, manjeg nataliteta i sve veće zastupljenosti starijih osoba u populaciji. Rezultati su primjenjivi u kreiranju javnih politika za rješavanje problema nejednakosti u korištenju dugotrajne njege osoba starije životne dobi i ukazuju na potrebu za boljim razumijevanjem koordinacijom i planiranjem elemenata formalne i neformalne njege. Osim teorijskog okvira, rad nudi implikacije za nositelje ekonomskih politika, ističući kako svjesnost o preferencijama i potrebi korisnika dugoročne njege i dobroj	

informiranosti pružatelja te njege može smanjiti jaz između zadovoljenih i nezadovoljenih potreba korisnika i pridonijeti boljoj organizaciji sustava dugotrajne njege.

Izv. prof. dr. sc. Vesna Buterin, Predsjednica Povjerenstva

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'V. Buterin', written over the printed name.

Izv. prof. dr. sc. Saša Čegar

Ekonomski fakultet, Sveučilište u Rijeci

Rijeka, 14.11.2024.

ZNAJSTVENA RECENZIJA DOKTORSKOG RADA	
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice	Maje Matanić Vautmans, univ. spec. oec.
Naslov doktorskog rada	Socioekonomske nejednakosti u korištenju dugotrajne njege osoba starije životne dobi
Doktorska disertacija pod naslovom Socioekonomske nejednakosti u korištenju dugotrajne njege osoba starije životne dobi, doktorandice Maje Matanić Vautmans, univ. spec. oec., zadovoljava sve kriterije izvornog znanstvenog djela, uključujući originalnost i relevantnost istraživačkog pristupa, primjenjene metodologije i interpretacije dobivenih rezultata. Polazeći od općih teorija socijalne nejednakosti te teorije o neformalnoj, formalnoj i kombiniranoj njezi i uzimajući u obzir dosadašnje empirijske spoznaje o dugotrajnoj njezi u EU, doktorandica je u svojoj disertaciji osmislila i primijenila složen metodološki pristup za analizu utjecaja ključnih socioekonomskih čimbenika na pristup i korištenje kućne njege među starijim osobama. Istraživanje obuhvaća 27 zemalja članica EU-a, s naglaskom na pokazatelje kao što su dohodak, obrazovanje, urbana i ruralna obilježja mjesta stanovanja te očekivano trajanje života. Korištenjem binarne logističke regresije, doktorandica je uspjela identificirati glavne čimbenike koji utječu na pristup kućnoj njezi i istražiti njihove nejednakosti između promatranih zemalja EU-a. Doktorandica je svojom disertacijom ostvarila značajan znanstveni i aplikativni doprinos u području integriranih zdravstvenih i socijalnih politika usmjerenih na organiziranu skrb za starije osobe. Znanstveni doprinos prvenstveno se ogleda u originalnom empirijskom istraživanju koje kvantificira i analizira razinu socioekonomskih nejednakosti u pristupu kućnoj njezi. Kroz primjenu složenog metodološkog okvira, disertacija pruža nove spoznaje koje unapređuju razumijevanje problematike nedostupnosti kućne njege za potrebite starije osobe. Najveći aplikativni doprinos disertacije odnosi se na razvoj cjelovitog metodološkog okvira koji se može primijeniti za analizu nejednakosti u drugim sektorima vezanim uz korištenje specifičnih usluga socijalne i zdravstvene skrbi, što je ključno za formuliranje učinkovitih politika. Osim toga, doktorandica iznosi konkretne preporuke za smanjenje postojećih nejednakosti u pristupu njezi za starije osobe, s ciljem osiguravanja ravnopravnijeg i pravednijeg pristupa, a koje mogu poslužiti kao smjernice donositeljima odluka i kreatorima odgovarajućih politika.	

Izv. prof. dr. sc. Saša Čegar

Zagreb, 25. studenog 2024.

ZNAJSTVENA RECENZIJA DOKTORSKOG RADA	
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice	univ. spec. oec. Maja Matanić Vautmans
Naslov doktorskog rada	Socioekonomske nejednakosti u korištenju dugotrajne njege osoba starije životne dobi
Svrha doktorske disertacije „Socioekonomske nejednakosti u korištenju dugotrajne njege osoba starije životne dobi“ doktorandice Maje Matanić Vautmans bila je utvrditi razinu socioekonomske nejednakosti putem mjerenja horizontalne nejednakosti i vertikalne nepravde u korištenju usluga dugotrajne skrbi među korisnicima starijim od 65 godina na prostoru Europske unije (uz Švicarsku). Doktorandica je u istraživanju koristila 8. i 9. val SHARE baze podataka za razdoblje 2019./2020. i 2021./2022. Njezini rezultati potvrdili su prijašnja istraživanja da u većini promatranih zemalja prevladava raspodjela formalne i neformalne dugotrajne skrbi u korist siromašnih osoba. Rezultati također pokazuju da je uz dohodak obrazovanje najvažniji čimbenik socioekonomske nejednakosti u kućnoj njezi. Kada se uzmu u obzir čimbenici potreba, nejednakosti u formalnoj skrbi nestaju za većinu zemalja, dok u neformalnoj skrbi ostaju, uglavnom s orijentacijom na siromašne osobe. Kao ograničenje rada doktorandica je navela mali reprezentativni uzorak, ali i mogući utjecaj COVID-19 pandemije na obuhvat 65+ populacije u SHARE istraživanju. Najznačajniji je doprinos disertacije u razvijanju nove metodologije koja u razmatranju nejednakosti u kućnoj njezi ne uzima u obzir samo horizontalnu nejednakost već i vertikalnu nepravdu, što može biti osnova za daljnja istraživanja nejednakosti u dugotrajnoj skrbi, primjerice onoj institucijskog tipa koja u ovoj disertaciji nije bila analizirana. Osim toga, doktorandica je navela brojne preporuke za poboljšanje dugotrajne skrbi i zasebno analizirala dugotrajnu skrb u Hrvatskoj. Disertacija je dobro strukturirana, metodologija primjerena, a pregled literature iscrpan. Doktorandica je potvrdila hipoteze svog istraživanja i pokazala kompleksnost teme kojoj je pristupila vrlo studiozno. Kao manji nedostatak disertacije može se navesti repetitivnost u ponekim dijelovima i malo težu „prohodnost“ kroz tekst jer ponekad čitava stranica bude jedan odlomak. Poglavlje o Hrvatskoj potrebno je ažurirati jer je primjerice uveden inkluzivni dodatak koji objedinjuje dosadašnja četiri prava, među kojima je i pravo na doplatu za pomoć i njegu. Osim toga, iznosi naknade za njegovatelja viši su od navedenih u disertaciji. Također, na str. 180 spomenuto je da dugotrajna njega u Hrvatskoj pripada sektoru socijalne skrbi mada je ona obuhvaćena i sektorom zdravstva (npr. fizikalna terapija u kući, patronažna zaštita, neki oblici palijativne skrbi). Iako preporuke u zaključku proizlaze iz samog istraživanja, to nije slučaj za preporuke koje su navedene u dijelu 4.4.6.2. Spominju se ukidanje ili smanjenje poreznih nameta u socijalnom sektoru te osnivanje Silver fonda čija bi svrha bila akumulacija dijela sredstava iz poreza na dodanu vrijednost za nepredvidive okolnosti socijalnog sektora u budućnosti. Za takve je preporuke prethodno nužno provesti dodatna istraživanja. Osobito bi sporna mogla biti preporuka da države članice EU-a zakonski obvežu djecu da sudjeluju u financijskim izdacima za njegu svojih roditelja jer bi izazvala brojne polemike. U samome uvodu trebalo bi izvorom literature potkrijepiti tvrdnju da „nedovoljna educiranost migranata narušava kvalitetu pruženih formalnih usluga u kućnoj njezi“. U popisu literature referenca Rodrigues i sur. (2017) nije potpuna i naslov rada napisan je velikim slovima. Disertacija Maje Matanić Vautmans vrijedan je doprinos izučavanju dugotrajne skrbi, osobito u Hrvatskoj gdje ta tema ne dobiva dovoljnu pozornost.	

dr. sc. Marijana Bađun, članica Povjerenstva

Bađun